

Lintuhavainnot Pohjois-Savosta (Sb).

Kirj. ANTTI REINIKAINEN.

Täydennyksenä nykyisin kirjallisuudessa oleviin tietoihin Pohjois-Savon linnustosta esitän tässä joukon havainnot viime vuosilta, yleensä v:n 1927 jälkeiseltä ajalta. Valtaosaltaan ne ovat peräisin Kuopion kaupungin lähiympäristöstä. Retkeilytoverini, fil. maisterit H. KUHMENEN ja A. VAARAMA, ylioppilas O. LUMIALA ja herra I. TOIVANEN ovat usein osallistuneet havainnontekoon. Heidän nimi-lyhennyksensä (H. K., A. V., O. L. ja I. T.) esiintyvät tiedonannon yhteydessä, milloin se on heiltä saatu. Milloin allekirjoittanutkin on ollut paikalla, liittyy joukkoon lyhennys A. R.

Corvus frugilegus (L.). Paitsi melko säännöllisesti näyttäytyviä kevätkiertolaisia todettu kerran talvellakin: 17.—27. XII. 30 kaupungin laiteella 1 vanha yks. (A. V., A. R.).

Erythrina erythrina (Pall.). Kuopion lähistössä pesivän vahvahkon kannan lisäksi havaittu: 24. VI. 28, Heinävesi, Palokki, pesä, jossa 3 munaa; 27. VI. 29, Kuopion pit., Sotkanniemi, 1 ♂ (O. L.); 27. VI. 34, Siilinjärvi, laulua; 5. VII. 34, Maaninga, Kirkonkylä, samoin. — Myös Pohjois-Karjalan (Kb) puolelta on pari havaintoa: 8. VI. 34, Juuka, Polvenkylä, 1 ♂; 20. VI. 34, Säyneinen, Siikajärven Likolahti, ainakin 2 ♂♂ (O. L., A. V., A. R.). — Säyneisen naapuripitäjässä Kaavilla on laji pesinyt v:sta 1931 alkaen (opettaja M. Jauhiainen).

Carduelis carduelis (L.). Noin v. 1924—25 ammuttiin Kuopiossa keväällä 1 yks. pienestä ryhmästä kaatopaikalta (O. L.). Melkein samalla paikalla 2—3 yks. 24. ja 26. XII. 33. — Leppävirta, Reinikkalan kylä, VI. 27 1 yks. (A. V.).

Carduelis cannabina (L.). Vanhastaan tunnettu niukasti pesivänä Kuopiossa, mutta oli 1927—34 aivan kadoksissa. Ainoat havainnot hyvin tuoreita: 19. VII. 34, ♂+♀; 8. IX. 34, 3+4 yks. (A. V., A. R.).

Carduelis flavirostris (L.). 20. XII. 27, 2 yks. luultavasti tätä lajia (I. T. ja A. R.). Kerran ennenkin talvella Kuopiossa.

Emberiza hortulana (L.). Täysin vakiintunut Kuopion seudussa, samoin Maaningalla ja Pielavedellä. Itäisinä paikkoina (Kb) ovat huomattavia: Kaavi, Luikonlahti, 6. VI. 34, laulua; Säyneinen, Siikajärven Likolahti, 21. VI. 34, samoin.

Emberiza rustica (Pall.). Kuopion pitäjän Vehmasmäen kylässä tapasin 22. VI. 32 ensin laulavan ♂:n ja sitten ♀:n poikasineen. Pesintäpaikka on Kivijärven N-rantaan liittyvässä määrässä korvessa. — A. V. näki ♂:n Leppävirran Reinikkalan alueella 7. VI. 33. Pesimisestä ei kuitenkaan ole tietoa.

Lullula arborea (L.). Mahdollisesti pesivä. Nähty kahdesti Kuopion lähellä Neulamäellä: 12. V. 29 laulava ♂ harvassa kalliomännikössä (CT) pie-

nen niittyaukion vierellä (H. K., O. L., A. R.) ja 2. VI. 33 laajan ahon reunalla samoin (A. V.).

Parus caeruleus (L.). Näyttäytyy nykyisin entistä useammin. Melkein joka vuosi, syksyllä tai talvella, on yksinäinen lintu huomattu kaupungin puistoissa tai ruokintalautoilla. Esim. 24. XII. 30, Väinölänniemi, 1 yks. (O. L., A. V.). Ilmeisesti saman yksilön näin samassa paikassa 1. I. 31. Läheisellä ins. E. Lundsonin ruokintalaudalla 1 yks. mm. 24. II., 3. III. ja 12. XII. 33 (O. L.). — Kerran vain on tavattu useita yhdessä: 23. XII. 34 Kolmisopen lammen rantaruokiossa 5 yks.

Parus cinctus (Bodd.). Talvisin en ole huomannut, vaikkakin vanhoja tietoja lajin esiintymisestä tähän vuodenaikaan on, sensijaan, omituista kyllä, kerran kesällä: 29. V. 28, Kuopio, Neulamäki, 2 yks. hakkuualalla Kesäkuussa ei enää tavattu, joten pesiminen ei liene kysymyksessä (I. T. ja A. R.).

Lanius collurio (L.). On jatkuvasti harvinainen ja epäsäännöllisesti esiintyvä Kuopion tienoilla. Kuvaavana havaintosarjana esitettäköön seuraavat luvut kaupungin lähistössä pesineistä pareista 1927—34: 1927 1 p., 1928 0 p., 1929 0 p., 1930 0 p., 1931 2 p., 1932 0 p., 1933 4 p., 1934 0 p.

Muscicapa parva (Bechst.). Uusi tulokas. Ensi kerran havaittu: 28. V. 31 laulava ♂ ns. Jurastensalolla Kuopion S-puolella (A. V., A. R.). Lähellä samaa paikkaa kuulin laulua myös 26. VI. 31, joten laji ehkä pesikin. Paikka lienee tähän hyvin sopiva: lehtomainen tiheä kuusi-koivumetsä, joka notkossa muuttuu korveksi. Siinä ovat pesineet m. m. *Muscicapa hypoleuca*, *Phylloscopus collybita*, *Aegithalos caudatus*, *Turdus philomelus*, *Erithacus rubecula*, *Troglodytes troglodytes*, *Accipiter nisus* ja *Scolopax rusticola*. — Lisäksi tapasin lajin Maaningan pitäjässä lähellä Siilinjärven rajaa aivan maantien vieressä: 4. VI. 34 nuori ♂ tai ♀. Paikka oli tasaista MT-kuusikangasta, jossa pesivät mm. *Carduelis spinus*, *Regulus regulus* ja *Turdus philomelus*.

Phylloscopus borealis (Blasius). Muuttava yksilö lauleli innokkaasti Salonsaarella, Kuopion pit., 17. V. 31 (A. V., I. T. ja A. R.). Tämä on toistaiseksi ainoa havainto koko järviolueelta.

Sylvia atricapilla (L.). Pesii varmasti, joskin harvinaisena Kuopion seudussa. Vain kolmessa paikassa olen sen nähnyt pesivänä, kahdesti lähellä kaupunkia, kerran Vehmasmäen kylän alueella. Tapaamisaikoja mm.: 29. V. —16. VII. 31 (Kuopio), 22. VI. ja 30. VIII. 32 (Vehmasmäki) ja 10. VII. 33 (Kuopio). Mainitut paikat eivät ole viljelysten ja asumusten välittömässä läheisyydessä. Eräs niistä on FT-lehto purovarrella, toiset kuivahkoa MT-sekametsää, jossa tuuheat matalat kuusennäreet ovat pesäpensaina. Tuollaisesta tavattoman tiheästä latvuspuusta, noin 1,5 m maasta, löysin kerran pesän.

Acrocephalus schoenobaenus (L.). Nähtävästi saapunut Kuopion seutuun vasta viime vuosina. Ensi kerran tapasin sen 7. VI. 30 Valkeisenlamassa kaupungin laidassa. Läheisessä Leväsenlamassa laji pesi 1931—32. Vahvin kanta on nyt Maaningan ja Siilinjärven pitäjän viljavissa järvissä, joihin tutustuin omakohtaisesti vasta 1934. Kaikkiaan pesi viidessä järvessä noin 70 paria, lisäksi Pielaveden Haapajärvessä 1 ainoa pari.

Turdus merula (L.). Yritti ehkä pesiä kaupungin lähellä eräässä metsäsaarekkeessa, jossa asui runsaasti muitakin rastaista: 23. VI. 29 laulava ♂ (I. T., A. R.). — Kerran talvella: 30. XII. 33, Väinölänniemi, 1 yks. (♀ tai juv.). Luultavasi sama yksilö kävi helmi—maaliskuun vaihteessa 2—3 päivän aikana läheisellä ruokintalaudalla (ins. E. Lundson).

Prunella modularis (L.). 19. V. 33 laulava ♂ nuorena kuusikossa lähellä Kurkimäen asemaa (O. L., A. V., A. R.). — 16. IX. 34 1 yks. kaatopai-kalla kaupungin laidassa (I. T., A. R.).

Strix aluco (L.). Viime vuosina levinnyt alueelle. Tutustuin siihen vasta 1931, mutta eräitä vuosia aikaisemmin se oli jo pesinyt Haminalahdessa (tait. M. Karppanen). O. L. ja I. T. löysivät pesän Kuopion lähistöltä, jo ennen mainitulta Jurastensalolta 14. V. 31. Totesimme 21. V. siinä olevan pieniä untuvapoikasiasia. 19. VII. pesue lenteli pesäpaikalla. Sittemmin on lintuja havaittu eri taholla kaupungin liepeillä. Niinpä rengastin 6. IX. 34 nuoren yksilön, joka oli saatu elävänä kiinni Puijonsarvesta.

Circus cyaneus (L.). Tämän harvinaisen linnun olen havainnut seuraavasti: 14. VI. 34, Maaninka, Patalahti, 1 ♀ ja 14.—15. V. 35 samoin. Pesiminen on mahdollista. Myös Sonkajärvellä, Jyrkänkosken ja Iisalmen välisen tien varrella näin 13. VII. 34 todennäköisesti sinihaukan laajalla sara-luhdalla lentelemässä.

Anser fabalis (Lath.). Kerran nähty pesimäaikaan: 29. V. 34, Jäppilä, Oittila, 1 yks. Tuomiojärvellä (A. V., A. R.).

Nyroca ferina (L.). Ehkä uusin tulokas pohjoisen Savon järvillä. Ensi ker-ran luulen nähneeni lajin H. K:n kanssa Suomenjoella 22. V. 29 2 yks., mutta havainto on hiukan epävarma. Varmaa on, että 1934 tapasin sen pe-sivänä Siilinjärvellä ja Maaningalla: 2. VI. 34, Maaninka, Lapinjärvi 1 pari +♂♂; 13. VI., Maaninka, Patalahti ♀+2 ♂♂; 27. VI., Siilinjärvi, Ke-vätön, ♀ untuvapoikasineen. — V. 1935 näkyi ainakin keväällä melko run-saasti: 10. V. Lapinjärvellä 1 pari +3 ♂♂; 14. V. Patalahdella yksinäisiä ♂♂ 3—4 yks. sekä parvessa 3 ♂♂+♀.

Columba oenas (L.). Satunnaisena hyvin harvoin: 16. IV. 33 1 yks. kaupungin lähellä (A. V.); 11. V. 35 Maaninka, Kärmelahti, 1 yks.

Kirjallisuutta. HORTLING, I., 1929—31, Ornitologisk handbok. Helsingfors. — KIVIRIKKO, K. E., 1926—27, Suomen linnut I—II. Porvoo. — SUOMALAINEN, E. W., 1908, Kallaveden seudun linnusto. Acta Soc. pro Fauna et Flora Fen-nica 31. — v. WRIGHT, J., 1857, Kuopiotraktens fogelfauna. Bidrag till Finlands naturkännedom 2.

Zusammenfassung: Vogelbeobachtungen aus den nördlichen Teilen der Landschaft Savo. Beobachtungen über seltene, vor allem in das Gebiet neueingewanderte oder daselbst auffallend häufiger gewordene Arten.